

A jogállamiság megkísértése

Kivonat egy rendőrségi határozatból: „P. Jánost 4000 forint pénzbírsággal sújtom és a B kategóriába tartozó járművek vezetésére való jogosultságának 4 hó időtartamra történő visszavonását rendelem el, mert a rendőri feljelentésből megállapítottam, hogy a vasúti átjárót biztosító fényjelző készülék tilos jelzésén haladt át.”

Kivonat egy másfél hónappal későbbi határozatból: „P. János közlekedési szabálysértési ügyében hozott első fokú határozatommal szemben kifogást nyújtott be, amelynek alapján ügyét ismételten megvizsgáltam. Megállapítottam, hogy a rendelkezésekre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáróan nem róható a terhére az elkövetett szabálysértés és az eltelt hosszú időre tekintettel az eljárás további folytatásától eredmény már nem várható, ezért azt megszüntetem.” (E rendőrségi határozat tartalmazza még, hogy a döntés ellen fellebezni lehet...)

Úgy gondolom, nem a konkrét ügy, a helyszín és a szereplő most az érdekes. (Ahogyan mondani szokás, pontos név és cím e cikk szerzőjénél. Úgyszintén a két rendőri határozat, és ami a kettő között tör-

tént: egy kifogás — miként azt a szakzsargonban mondják.)

Az ember azt hinné, hogy annak a hatóságnak, amely valakit négyezer forintra megbüntet, és négy hónapra autóstul kivon a forgalomból, cáfolhatatlan bizonyítékok állnak rendelkezésére. Hiszen a szabálysértési clóadó azt sem tudhatja, hogy ki az illető, notorius ármokfutó, aki eddig csak véletlenül nem akadt fenn a rendőrség szűrőjén; magánkisiparos, aki nem képes folytatni hivatását jogosítvány és kocsi nélkül; esetleg egy olyan család feje, ahol súlyos beteg van, akit bármelyik pillanatban kórházba kell szállítani.

Mert ha a bizonyítékok cáfolhatatlanok, akkor az előbbi szempontok mind érdektelenek. Mert akit a rendőrség — nem túl gyakori ellenőrzése során — azon ér tetten, hogy a vasúti átjáró tilos jelzésén halad át — az valóban ön- és közveszélyes.

Illetve, hogy is van ez? Biztos, hogy az iménti állítás mindig igaz? Biztosan mindig meg lehet állni a tilos jelzésnél a fénySOROMPÓ tilos jelzése előtt?

Ezekre a gondolatokra épült a kifogás is. Arra, hogy létezik a fénySOROMPÓ piros fény-

jelzésének megjelenése pillanatában egy olyan kritikusan közeli távolság, amelyen belül vagy egyáltalán nem, vagy csak valóban ön- és közveszélyes vészfékezéssel lehet megállni. Annak az autósoknak, motorosoknak, aki ezen a távolságon belül észleli a tilos jelzést, csak egyetlen választása van: átajtani — még hozzá minél gyorsabban — a pirosra. Tudom, egyeseknek ez nem tűnik szépnek, de sajnos a jog nem tudja a fizika törvényszerűségeit uralni. Legfeljebb megerősíthatja. A vétlen, a mit sem sejtő állampolgár pedig tiltakozik, ha azt a paragrafust akarják a fejére olvasni, amit lehetetlen minden esetben betartani. S ezért még a vezetéstől is eltiltják.

A hatóság persze — mint eddig, úgy ezután is — nem tehetetlen a pirosra hajtó — és valóban ön- és közveszélyes — szabályszegőkkel szemben. És azért szerepel a hivatal a „vádoló” szerepben, hogy állítását kellő módon bizonyítsa. Nem az autósoknak kell bizonyítania, hogy nem tudott megállni. A rendőrségnek kell bizonyítania, hogy a járművezető meg tudott volna állni, ha a minden közlekedőtől elvárható magatartást tanú-

sítja. Másként fogalmazva: a hatóságnak bizonyítania kell (erre a célra is kiválóan használható traffipaxszal vagy motoros fényképezőgéppel), hogy az autós a fénySOROMPÓ felé közeledve még olyan távolságból kapta a tilos jelzést, ahonnan — kellő figyelem mellett — biztonságosan meg tudott volna állni. Hogy ez a távolság mekkora, az számos tényezőtől függ, mint például a vasúti átjáró előtt elrendelt esetleges sebességkorlátozás, az adott útviszonyok stb.

Így hát, ha valaki egy határozatot jogtalanul tart, ne legyen rest és kérdezzen! S kérjen! Illemtudóan, ámbár korántsem alázatosan. Kérje meg a T. Hatóságot, ugyan árulja már el, milyen bizonyítékai vannak arról, hogy neki nemcsak másként kellett volna cselekednie, de erre meglett volna az adott körülmények között a lehetősége is?

Persze még jobb volna, ha a hatóságok — ellentétben korábbi reflexeikkel — nem tartanák magukat sem felsőbbrendűeknek, sem csalhatatlanoknak. (Ebből a szempontból példaértékű a most bemutatott eset. Amikor a hivatal beismeri gyengeségét. Ami a valódi erő első jele!) S ennél már csak az volna

jobb, ha tudomásul vennék, hogy az emberek a jövőben bátorodni fognak s meg merik majd kérdezni: ugyan tessenek már mondani, milyen bizonyítékaik vannak állításukra. Mert amit egy rendőr a feljelentésében áll az már nem szentség (bár csak már ott tartanánk, hogy az volna, de úgy tűnik, arra még egy kicsit várni kell). Ebből pedig az következik, hogy a hatóságokak jó volna mielőbb csak „tisztá” ügyekbe belépni. Akad sajnos — ebből is épp elég.

A polgárnak meg tudomásul kellene vennie, azért, mert nem minden szabályszegésért csípi nyakon, ezek jelentős része ártatlan csínytevés. A konkrét esetben pedig legyen szabad idézni az amerikai szlogent ami állítólag minden sorompó nélküli reszteszodésnél ki van írva az arra járók okulására: „Itt a vonat tíz másodperc alatt halad át. Ha ön a síneken van, akkor is!” Én ehhez csak annyit tennék hozzá: akár tetten éri önt a rendőr, akár nem. S akkor is, ha épp nincsenek eszközei az ön szabályszegésének objektív bizonyítására!

IRK FERENC